

Titulació	Tipus	Curs
Arqueologia	OT	4
Història	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Candida Ferrero Hernandez

Correu electrònic: candida.ferrero@uab.cat

Equip docent

Sebastia Giralt Soler

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Coneixements bàsics de morfologia i sintaxi llatines i interès pel món medieval.

Objectius

Objectius

L'objectiu fonamental de l'assignatura Llatí Medieval és proporcionar mecanismes elementals per a la lectura i comprensió de texts llatins medievals, tot donant una perspectiva de la producció textual i de la seva rellevància per entendre la llarga etapa cronològica que compren el món medieval.

Els objectius formatius, que pretén aquesta assignatura, són els següents:

- 1) Adquisició d'un bagatge cultural que permeti distingir el concepte de llatí medieval amb relació al llatí clàssic.
- 2) Valoració de la nova tipologia de textos que ofereix el món medieval i la seva transmissió.
- 3) Lectura i comentari de textos seleccionats que ofereixin exemples rellevants del fet històric i cultural de l'espai medieval.
- 4) Familiarització amb repertoris bibliogràfics, lèxics, bases de dades i recursos digitals.

Competències

Arqueologia

- Contextualitzar i analitzar processos històrics.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Història

- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
2. Conèixer els debats historiogràfics principals referents a l'antiguitat.
3. Examinar un passatge literari mediollatí i connectar-lo amb les característiques pròpies del llatí medieval.
4. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
5. Interpretar les fonts materials i el registre arqueològic.
6. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
7. Relacionar els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament dels processos històrics.
8. Utilitzar el vocabulari tècnic específic d'interpretació i comentari dels textos antics.
9. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.

Continguts

I. Llengua i fet cultural

1. El llatí medieval: Definició i cronologia
2. Modalitats del llatí medieval
3. El llatí llengua de traducció a l'edat mitjana
4. Els monestirs centres de cultura
5. El nou món de les universitats

II. Literatura

1. Característiques: innovacions i reinterpretacions de la tradició llatina clàssica

2. Poesia

3. Prosa literària

3.1. Hagiografia

3.2. Sermons

3.3. Col·leccions de *Miracula*

3.4. Cròniques

3.5. Guies de viatges (*Itineraria*)

4. Prosa científica

4.1. Tractats

4.2. Enciclopèdies

4.3. Polèmiques religioses

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Explicació teòrica de la matèria	40	1,6	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9
Lectura i anàlisi de textos	40	1,6	3, 8, 9
Preparació dels exercicis i dels textos proposats	20	0,8	2, 3, 4, 5, 8
Tipus: Supervisades			
Treball monogràfic	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Estudi i recerca sobre el Llatí Medieval	25	1	1, 3, 6, 8, 9

Aquesta assignatura és presencial i pràctica i la seva avaluació és continuada.

El professorat dedicarà temps a: 1. Acompanyar els estudiants en la lectura i comentari de la selecció de textos proposats. 2. Proporcionar als estudiants els complements filològics que completin la comprensió del text. 3. Corregir els errors en el treball de classe, individualment o en grup. 4. Donar eines per a l'estudi dels aspectes relatius a la tradició anterior i posterior dels textos objecte d'estudi. Al seu torn, els estudiants s'hauran de responsabilitzar de treballar en la lectura i comentari dels textos proposats i presentar-los a classe diàriament.

Amb relació a les activitats supervisades, l'estudiantat haurà de demostrar l'assoliment de conceptes teòrics i les habilitats adquirides en la pràctica de la lectura dels textos, a través de lliuraments periòdics d'exercicis i comentaris proposats. Així mateix, haurà de seguir la tutorització a fi de preparar un treball que exposarà a classe a final del curs. Pel que fa a les activitats autònomes, serà imprescindible la recerca i gestió de la informació adequada a partir de les pautes donades a les classes i de les consultes presencials o a través del CV. A més, caldrà fer un treball continuat dels textos assignats a fi d'aplicar els coneixements adquirits i familiaritzar-se amb els instruments i el mètode filològic.

Totes les activitats seran qualificades i l'estudiantat haurà de demostrar:

- 1) Coneixement de la matèria.
- 2) Capacitat de transferir els coneixements adquirits.
- 3) Comprensió del sentit d'un text, similar als treballats a classe.
- 4) Comentari filològic del text.

Perspectiva de gènere

Aquesta assignatura posarà en relleu aspectes de la vida intel·lectual de les dones medievals, així com també de la seva producció textual.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats, participació i discussió a l'aula	20%	0	0	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9
Redacció d'un tema del programa del curs, a partir d'un text medieval	40%	0	0	3, 4, 7, 9
Treball monogràfic	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

L'avaluació continuada de l'alumnat es farà a partir de les següents evidències:

1. Presència activa amb participació i discussió sobre exercicis a les classes presencials. (20%).
2. Elaboració d'un treball de curs, tutoritzat, que s'haurà de defensar oralment i per escrit (40 %). SETMANA 15
3. Exercici final: Redacció d'un tema del programa del curs, a partir d'un text (40%). SETMANA 16

Per aprovar l'assignatura cal acreditar una nota d'almenys 5 punts, tot sumant els tres apartats (1, 2 i 3), sempre que a cada part s'hagi obtingut un mínim de 3,5. En cas que no s'arribi a aquesta nota, l'estudiantat pot presentar-se a l'examen de recuperació convocat per la Facultat. El treball de curs no és recuperable.

NOTES MOLT IMPORTANTS

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professorat informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 1/3 parts de les activitats d'avaluació.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats (còpia, mal ús de la IA, etc.) no són recuperables.

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en aquelles tasques que indiqui el professor. Es poden contemplar altres situacions, sempre amb el vistiplau del professor. Quan en sigui permès l'ús, l'estudiant ha de (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat.

La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

1. ANTOLOGIES DE TEXTOS

FONTAN, ANTONIO-MOURE, ANA (1987), *Antologia del latin medieval*, Madrid.

MARTINEZ GAZQUEZ, JOSÉ -FLORIO, RUBÉN- FERRERO, CÁNDIDA- GARELLI, MARTA - ZAINA, EMILIO (2006), *Antologia del latin cristiano y Medieval. Introduccion y Textos*. Bahia Blanca.

2. MANUALS

BOURGAIN, PASCALE (2005), *Le latin medieval*, Turnhout.

CHIESA, Paolo (2017), *La letteratura latina del medioevo. Un profilo storico*, Roma, Carocci Editore.

LEONARDI, Claudio (2002), *Letteratura Latina Medievale (secoli VI-XV)*, Firenze.

MCGUIRE, MARTIN R.P. (1964), *Introduction to Mediaeval Latin Studies*, Washington.

MOHRMANN, CHISTINE (1961-1977), *Etudes sur le latin des chretiens*, Roma.

MOHRMANN, CHISTINE (1956), *Latin vulgaire, latin des chretiens, latin medieval*, Paris.

NORBERG, DAG (1968), *Manuel pratique du latin medieval*, Paris.

3. CONTEXT LITERARI I CULTURAL

AUERBACH, ERICH (1959), *Lenguaje literario y publico en la baja Latinidad y en la Edad Media*, Barcelona, 1969.

CURTIUS, ERNEST (1976), *Literatura europea y Edad Media Latina*, Mexico.

HEXTER, RALPH - TOWEDSEND, DAVID (eds.) (2012), *The Oxford Handbook of Medieval Latin Literature*, Oxford -New York.

PAUL, JACQUES (2003), *Historia intelectual del occidente medieval*, Madrid.

REYNOLDS, LEIGHTON DURHAM -WILSON, NIGEL GUY (1986), *Copistas y filólogos*, Madrid (capítols 3 i 4).

STELLA, FRANCESCO, DOLEALOVÁ, LUCIE & SHANZER, DANUTA, *Latin Literatures of Medieval and Early Modern Times in Europe and Beyond*, Amstrdam/Philadelphia

4. CONTEXT LINGÜÍSTIC (A mes de les entrades anotades a manuals)

BASTARDAS, JOAN (1953), *Particularidades sintácticas del latín medieval*, Barcelona.

5. REPERTORIS

CAVALLO, GUGLIELMO - LEONARDI, CLAUDIO - MENESTO, ENRICO (1992-1998), *Lo spazio letterario del Medioevo*, Roma (5 vols.)

LEONARDI, C., *Medievo Latino. Bolletino bibliografico della cultura europea dal secolo VI al XV*, (1989-), Spoleto.

BICORE: Diálogo Religioso y Controversias. Biblioteca Ibérica Digital:

<<https://bibliotequesbh.uab.cat/bicore/index.html>>

6. TRADUCCIONS

BRAGA, GABRIELLA (1987): "Le prefazioni alle traduzioni dall'arabo nella Spagna del XII secolo: la valle dell'Ebro", *La diffusione delle scienze islamiche nel medio evo europeo*, Roma, 323-353.

BURNETT, CHARLES.F. (1977), "A Group of Arabic-Latin Translators Working in Northern Spain in the Mid-12th Century", *Journal of the R. Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, 62-108.

D'ALVERNY, MARIE-THÉRÈSE (1982): "Translations and Translators", in BENSON, R.L. and CONSTABLE, G. (ed.) (1982): *Renaissance and Renewal in the Twelfth Century*, Cambridge-Massachusetts, Harvard Univ. Press, 421-462.

FERRERO HERNÁNDEZ, CÁNDIDA & J. TOLAN (2021). *The Latin Qur'an, 1143-1500: Translation, Transition, Interpretation*, Berlín, Walter de Gruyter («The European Qur'an», 1).

MARTÍNEZ GÁZQUEZ, JOSÉ (2016), *The Attitude of the Medieval Latin Translators towards the Arabic Sciences*, Firenze, SISMEL.

MARTÍNEZ GÁZQUEZ, JOSÉ (2003), "Las traducciones latinas medievales del Corán: Pedro el Venerable-Robert de Ketton, Marcos de Toledo y Juan de Segovia", *Euphrosyne* 31, 491- 503.

MILLÀS VALLICROSA, JOSÉ MARIA (1931), *Assaig d'història de les idees físiques i matemàtiques a la Catalunya medieval*, Barcelona.

7. LÈXICS / GLOSSARIS

CORPVS DOCUMENTALE LATINVM CATALONIAE

<<http://gmlc.imf.csic.es/codolcat/>>

DU CANGE

<<http://ducange.enc.sorbonne.fr/>>

LOGEION

< <https://logeion.uchicago.edu> >

Programari

Paquet Office.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura